

Geweld hoort nergens thuis

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Een nationaal meerjarenprogramma in opdracht van de ministeries VWS en JenV en VNG

Geweld hoort nergens thuis, zeker niet in je eigen huis, waar je veilig moet zijn en je veilig moet voelen om jezelf te kunnen zijn en je te ontwikkelen. Veel mensen hebben thuis niet zo'n veilige omgeving. De materiële en immateriële schade die dit veroorzaakt is groot. Daar mogen we niet van weggijken.

Waarom

Samen vormen we een veilig netwerk

De opgave van het nationale meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade ervan te beperken en de vicieuze cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. We moeten met elkaar een veilig netwerk vormen rondom de slachtoffers, (potentiële) daders en hun sociale omgeving.

Dat is geen eenvoudige opgave, maar het is hoog tijd om aan de slag te gaan. Afwachten is geen optie meer. De duurzame oplossing zit in betere samenwerking tussen profes-

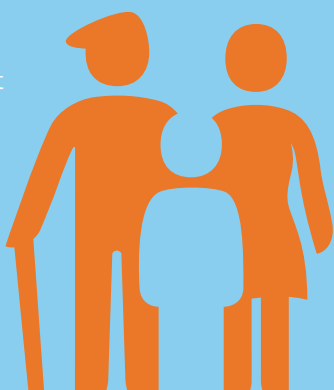
sionals, die verantwoordelijkheid nemen en die verantwoordelijkheid zorgvuldig overdragen. De veiligheid van slachtoffers staat daarbij voorop en er moet ook aandacht zijn voor zowel (potentiële) plegers als hun sociale omgeving. Niet alles zal in één keer lukken en er zullen nieuwe uitdagingen op de weg komen, maar als we blijven doen wat we deden, dan krijgen we wat we kregen. We willen dat huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld zijn, dat we het zo snel mogelijk kunnen stoppen en duurzaam kunnen oplossen. Hierbij is het gewenst om extra aandacht te hebben voor specifieke groepen slachtoffers, zoals kinderen in complexe scheidingen, slachtoffers van mensenhandel, ouderenmishandeling en de problematiek rondom loverboys.

Het nationale meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' werkt in opdracht van de ministeries Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Justitie en Veiligheid (JenV) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en richt zich op de fase waarin huiselijk geweld, verwaarlozing en kindermishandeling al plaatsvinden.

Feiten en cijfers

Ieder jaar zijn **200.000** volwassenen en **119.000** kinderen slachtoffer van huiselijk geweld of kindermishandeling

Anderhalf jaar na een melding heeft **50%** nog steeds te maken met excessief gezinsgeweld

De kans dat je te maken krijgt met huiselijk geweld en/of kindermishandeling is **groter** dan de kans bij andere vormen van geweld

Hoe

Synergie voor een duurzame oplossing

Het programma 'Geweld hoort nergens thuis', initieert, verbindt en coördineert landelijke, regionale en lokale initiatieven en brengt synergie aan in de aanpak om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen.

Om dit resultaat te behalen, sluit het programma aan bij de dagelijkse praktijk van meer dan één miljoen professionals uit het sociale en veiligheidsdomein, hun organisaties, de gemeenten en meerdere departementen om hen te faciliteren in multidisciplinair en systeemgericht samenwerken. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de 30 regionale projectleiders, aangesteld door de regio's zelf, die als spin in het web van regionale samenwerkingsverbanden (centrumgemeenten) functioneren.

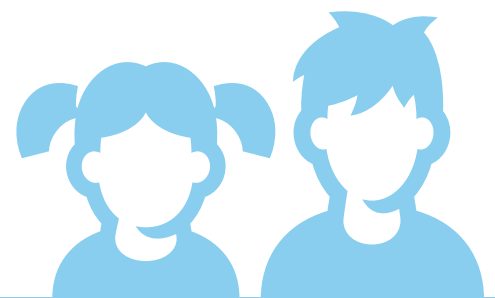
Daarnaast monitort het programma de effectiviteit van deze aanpak. Dat kan

leiden tot escalatie van knelpunten die door het programma worden gesignaleerd, maar het is ook mogelijk te escaleren op knelpunten die vanuit de regio worden benoemd. Er wordt een onderzoek uitgevoerd dat bestaat uit indicatoren waarmee de (maatschappelijke) impact van de inzet van de betrokken professionals, organisaties en overheden wordt gemonitord en onderzocht.

'Geweld hoort nergens thuis' maakt primair gebruik van bestaande organisaties, verbanden en vormen en zal alleen iets nieuws ontwikkelen als het iets toevoegt

aan de bestaande structuren en een directe bijdrage levert aan de doelstellingen van het programma. Denk hierbij aan het faciliteren van de leerkringen en het coördineren van de projectenaanpak. Het programma stopt niet bij signaleren, maar streeft ernaar om huiselijk geweld en kindermishandeling duurzaam op te lossen en te komen tot professionele standaarden.

Basis voor goede multidisciplinaire samenwerking is; elkaar kennen, begrip tonen en vertrouwen. Als professionals, maar ook managers, bestuurders en opdrachtgevers aan deze randvoorwaarden voldoen, pakken zij knelpunten die (dreigen) vast te lopen direct aan, zonder dat men op elkaar gaat zitten wachten. Professionals moeten ruimte krijgen om zo te functioneren, waarbij veiligheid van slachtoffers voorop staat en van daaruit inzetten op risico-gestuurde en herstelgerichte zorg. Werken vanuit deze grondhouding, zorgt dat er voor slachtoffers, daders en hun sociale omgeving een situatie ontstaat waarbij huiselijk geweld en kindermishandeling – binnen multidisciplinaire en systeemgerichte samenwerkingsoplossingen – nationaal, regionaal en lokaal duurzaam worden aangepakt.

Maatschappelijke kosten worden geschat op vele **miljarden** euro's per jaar

7.200 scheidingen per jaar hebben mogelijk ernstige gevolgen voor kinderen

Van de vrouwen die worden omgebracht wordt **51%** gedood door een (ex-)partner

577.000 kinderen hebben ouders met psychische of verslavingsproblemen, het risico op kindermishandeling is daarbij **twee tot drie** keer zo hoog

Wat

Drie overkoepelende actielijnen

Eerder en beter in beeld

- Bespreekbaar maken
- Werkgevers alerter maken
- Zorgen dat professionals met de meldcode werken
- Veilig Thuis versterken
- Verbeteren feiten-onderzoek
- Lokale teams versterken
- Forensisch medische expertise versterken

Stoppen en duurzaam oplossen

- Multidisciplinair en systeemgericht samenwerken
- Traumascreeening en passende hulp
- Plegeraanpak
- Scholen sneller informeren
- Opvang en passende ondersteuning voor slachtoffers verbeteren

Specifieke groepen

- Slachtoffers seksueel geweld
- Slachtoffers loverboys en mensenhandel
- Slachtoffers eerge relateerd geweld en huwelijksdwang
- Kinderen in kwetsbare opvoedingssituaties
- Complexe scheidingen
- Slachtoffers ouderen mishandeling

Meerjarenplanning en fasering

april 2018
Lancering programma

zomer 2018
Kernteam gereed

juli 2018
Iedere beroepsgroep die valt onder de Wet meldcode heeft een afwegingskader

najaar 2018

- Iedere regio een aanpak en actieplan
- Start nieuwe publiekscampagne en start pilots afwegingskader en centrum huiselijk geweld en kindermishandeling
- Eerste voortgangsrapportage**

1 januari 2019
• Aanscherping meldcode van kracht
• Radarfunctie Veilig Thuis ontwikkeld

januari 2019
Start projectenaanpak

Mijlpalen en prioriteiten 2019

Mijlpalen

- Start van de drie pilots multidisciplinaire centra onder één dak
- Lancering van de publiekscampagne
- Eerste uitbreiding pilots 'handle with care'
- Start van de meldcodetour
- Behandeling van het wetsvoorstel aanpassing actuele delictsvormen

Prioriteiten in de regioaanpak

- Realiseren van de inrichting van regionaal bestuurlijke netwerken, waar de integrale sturing op de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld is belegd en waar de verbinding tussen zorg- en justitiepartners en de politie wordt gemaakt
- Het verbinden van de regiovisies/regionale plannen van aanpak aan de speerpunten van het programma

Regio-overstijgende prioriteiten

- Het opstellen van criteria voor de inrichting van MDA++
- Het opstellen van vereisten aan de afweging voor het toepassen van traumascreening

- Het opstellen van criteria voor lokale teams (versterken lokale veld)
- Versterken van de samenwerking tussen Veilig Thuis, beroepsgroepen en professionals
- Het ontwikkelen van veldnormen voor het signaleren en melden van huiselijk geweld en kindermishandeling (conform de veldnorm ziekenhuizen)
- Het uitwerken en uitvoeren van de verbetervoorstellen uit de ontwikkelagenda 'Veiligheid Voorop' (Politie, OM, Raad voor de Kinderbescherming, Reclassering en Veilig Thuis)
- Regionale borging van forensisch medische expertise voor kinderen

eerste helft 2019

- Monitoring inzicht in voortgang, winst en knelpunten
- **Tweede voortgangsrapportage**

tweede helft 2019

Derde voortgangsrapportage

2021

In alle regio's is merkbare verbetering in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling op de drie actielijnen:

- ✓ Eerder en beter in beeld
- ✓ Stoppen en duurzaam oplossen
- ✓ Specifieke groepen

februari 2019

Start publiekscampagne

2019

Ondersteuning van de regio's en werkende praktijken uitwisselen

2020

Tussenevaluatie en besluit over voortgang

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit bestuurders van de betrokken landelijke organisaties, zij agenderen eventuele knelpunten in wet- of regelgeving, spreken hun eigen achterban aan en dragen de doelen en successen van het programma pro-actief uit. De stuurgroep neemt besluiten en creëert doorbraken. Ze komen 2x per jaar bij elkaar.

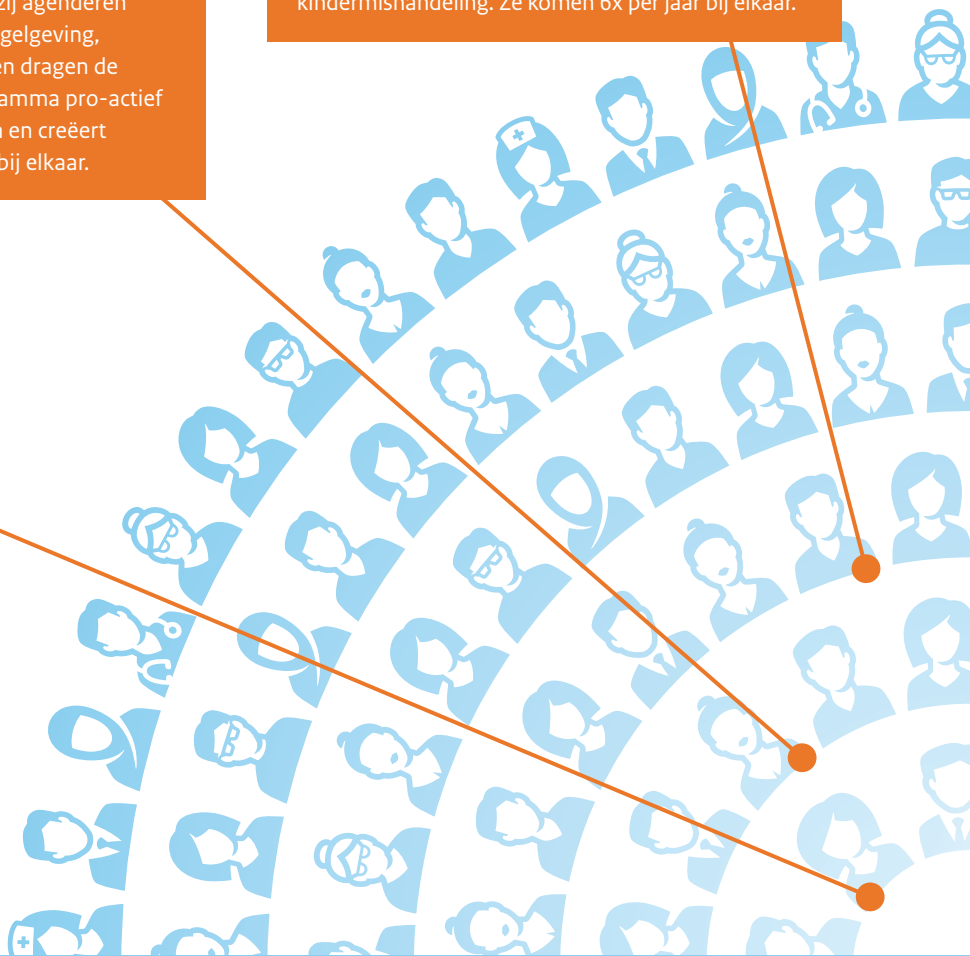
Kernteam

Leden van het landelijk kernteam vertegenwoordigen relevante organisaties voor het programma en hebben expertise op operationeel en/of tactisch niveau. Het kernteam bewaakt de aansluiting van de eigen organisaties op de gezamenlijke aanpak in de regio's en agendeert knelpunten en best practices uit de regio's. Het stimuleert en ondersteunt regio's met kennis in het uitvoeren van het eigen actieplan. Zij leveren ook inspanning bij het aanjagen en aanspreken van partners die een taak en verantwoordelijkheid hebben in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Ze komen 6x per jaar bij elkaar.

Opdrachtgeversoverleg (VWS, JenV en VNG)

De drie opdrachtgevers voor het nationale meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' zijn de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de minister voor Rechtsbescherming (JenV) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De beide ministers en de directeur van de VNG komen 3x per jaar bij elkaar.

Onderzoeksprogramma inclusief effectmonitor

De bestaande kennis over de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld wordt gebundeld, geanalyseerd en toepasbaar gemaakt om te delen met gemeenten, organisaties en regionale projectleiders en professionals. Op basis hiervan en de kennisbehoeften van profes-

sionals wordt bepaald wat aanvullend nodig is.

De effectmonitor meet of er een wezenlijk verschil wordt gemaakt met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de levens van mensen die het raakt.

Dus slachtoffer, dader en hun sociale netwerk.

De effectmonitor bestaat uit indicatoren waarmee de (maatschappelijke) impact van de inzet van de betrokken organisaties, professionals en overheden wordt gemonteerd en onderzocht.

Leerkringen

Het doel van de leerkringen is kennis en ervaring uitwisselen, gezamenlijk leren en ontwikkelen en thema's uitdiepen. De leerkringen zijn een aanvulling op de ondersteuning door de drie regioadviseurs. In elke leerkring komen steeds zo'n vijf of zes regio's bij elkaar en de frequentie is 6x per jaar.

Regionale projectleiders (30) / Bestuurlijke netwerken

De aanpak komt in de praktijk tot stand, zo dicht mogelijk bij slachtoffer en pleger. Elke regio vertaalt de drie overall actielijnen naar een eigen actieplan voor de concrete uitvoering, daarnaast richt ze een bestuurlijk en inhoudelijk netwerk in dat deze aanpak ondersteunt en uitdraagt. De regionale projectleider voert regie op de uitvoering van de actieplannen.

Eén miljoen professionals

Dagelijks zijn één miljoen professionals binnen het domein zorg en veiligheid actief om de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld in praktijk te brengen. De duurzame oplossing zit in professionals die beter met elkaar samenwerken, verantwoordelijkheid nemen en die verantwoordelijkheid zorgvuldig overdragen, waarbij de veiligheid van slachtoffers voorop staat en er ook aandacht is (potentiële) plegers als hun sociale omgeving.

De veiligheid van slachtoffers staat centraal bij het stimuleren en ondersteunen van de regio's in het uitvoeren van het regionale actieplan.

Ervaringsdeskundigen

Het programmateam wordt niet alleen bijgestaan door professionals binnen het sociale en veiligheidsdomein, maar ook door een vertegenwoordiging van ervaringsdeskundigen. Zij weten wat wel en niet goed gaat.

Meer info

Nationaal Programma 'Geweld hoort nergens thuis'

Bezoekadres: Parnassusplein 5, 2511 VX Den Haag

Postadres: Postbus 20350, 2500 EJ Den Haag

www.vng.nl/geweldnergensthuis

info@geweldnergensthuis.nl

Dit is een uitgave van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

December 2018